

Медичний Університет

Газета виходить з 24 червня 1928 року

№13-14 (2847-2848)

П'ятниця,
21 вересня 2012 року

Ціна договірна

ГАЗЕТА КОЛЕКТИВУ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Газета нагороджена срібною медаллю Всеукраїнського конкурсу «Вища школа»

Шановні першокурсники, викладачі та студенти вищих медичних та фармацевтичних навчальних закладів України!

Щиро вітаю Вас із прекрасним святом – Днем знань та початком нового навчального року. У цей день відкривається широка дорога у професійне майбутнє для тисяч першокурсників, які обрали найгуманнішу професію медика.

Нині, дорогі наші майбутні колеги, Ви долучаєтесь до більш як сотисичної студентської родини вищої медичної школи, яка має великі історичні традиції та світове визнання.

Вірю, що отримані знання дозволять Вам стати такими лікарями, медичними сестрами, фармацевтами і провізорами, на яких чекатиме вдосконалена система охорони здоров'я, над розбудовою якої Міністерство напружено працює сьогодні, виконуючи програмні завдання Президента України Віктора Федоровича Януковича.

Зараз наші зусилля спрямовані на всебічний інноваційний розвиток медичної сфери, переоснащення закладів охорони здоров'я новітнім лікувально-діагностичним обладнанням, створення мережі сучасних перинатальних центрів та підвищення престижу праці медиків, поліпшення соціального захисту медичних працівників, особливо молодих спеціалістів.

Висловлюю глибоку повагу вельмишановним академікам, професорам і доцентам, а також усім викладачам, які, безперечно, заслуговують на найширшу та найвищу подяку суспільства за подвижницьку працю і щедрий талант передавати майстерність лікування молодому поколінню медиків.

Нашій майбутній зміні, яка 1 вересня радо відчинить двері до навчальних аудиторій коледжів, академій та університетів, бажаю успіхів та творчого натхнення, незабутніх вражень від студентського життя, знайти добрих друзів та отримати глибокі та ґрунтовні знання на шляху до здійснення високої мети – зберігати здоров'я та рятувати життя людей!

З повагою та найкращими побажаннями
Віце-прем'єр-міністр України – Міністр охорони здоров'я України,
член Наглядової ради ХНМУ Раїса Богатирьова

ПОДІЯ

ДРУЖНІЙ ВІЗИТ

7 вересня Харківський національний медичний університет відвідав Надзвичайний та Повноважний Посол Республіки Ірак в Україні пан Шорш Халід Саїд.

Під час візиту пан Посол зустрівся з ректором ХНМУ професором Володимиром Миколайовичем Лісовим. У ході зустрічі були обговорені питання на-

вчання в університеті студентів-громадян Іраку та перспективи розвитку двостороннього співробітництва, а також нагальні проблеми щодо покращання якості навчального процесу іракських студентів.

У рамках візиту пан Шорш Халід Саїд відвідав музей історії та із задоволенням ознайомився з історичним минулим нашого університету, наостаннє залишив запис у книзі відгуків.

Шановні першокурсники!

Від імені професорсько-викладацького складу й співробітників вітаю Вас зі вступом до Харківського національного медичного університету!

Тепер Ви – студенти престижного вищого навчального закладу, де обов'язково станете висококласними фахівцями. Наш університет має двохсотлітню історію, навчатися в нас Вам буде складно, але цікаво.

Наша країна чекає на добре підготовлених лікарів не тільки за змістом академічних знань, але й практичних навчків, за своїми ціннісними орієнтаціями, серед яких на першому місці – честь і достоїнство, професійне виконання обов'язку.

Ми переконані, що спільна праця допоможе Вам стати висококласними фахівцями, компетентними й сумлінними знавцями своєї справи. В університеті створені умови для Вашої освіти й розвитку, ми всіляко будемо заохочувати Ваше прагнення до знань, творчу ініціативу, науковий пошук.

Попереду у Вас студентські роки. Звичайно, це один з найкращих періодів життя, який має бути насиченим, активним й запам'ятатися надовго. Від усієї душі бажаю, щоб Вам скорилися найбільші вершини, здійснилися найсміливіші задуми.

Нехай кожен рік, проведений у Харківському національному медичному університеті, стане для вас роком розвитку й самовдосконалення!

Із найщирішими побажаннями,
ректор університету Володимир Лісовий

АНОНС

1 вересня – свято знань, майстерності, професіоналізму

Про посвячення першокурсників читайте на стор. 2

■ СТУДЕНТ КРИЗЬ ЧАС І ПРОСТІР НАВЧАННЯ

1 вересня – свято знань, майстерності, професіоналізму

Для першокурсників урочиста посвята в студенти Харківського національного медичного університету – це завжди знаменна подія, тому що наступну сторінку їм доведеться написати в стінах цього храму науки. Нашим першокурсникам бажаємо наполегливості та творчих поривань, головне – ніколи не зупинятися на досягнутому, тому що всі їхні вершини ще попереду!

31 серпня на урочисту церемонію посвяти першокурсники почали збиратися задовго до початку, і нам вдалося поспілкуватися з новоспеченими студентами. Ілона розповіла, що обрала професію лікаря, тому що вона її цікавила змалку: «Це нелегка професія, але мені дуже подобається, я прийшла до університету за знаннями», Заріна зробила свій вибір завдяки батьку, який працює лікарем-урологом, Олексій вважає, що вступив до найпрестижнішого медичного закладу в Україні й пишається тим, що став студентом ХНМУ.

За традицією першокурсники вшанували пам'ять викладачів і студентів, що віддали своє життя, захищаючи Вітчизну, покладанням квітів до меморіалу загиблих воїнів.

У цей знаменний день до університету завітали поважні гості: Харківський міський голова Геннадій Кернес, народний депутат України Володимир Писаренко, начальник Головного управління освіти і науки Харківської облдержадміністрації Роман Шаповал.

Почесне право відкрити церемонію було надано ректору університету професору Володимиру Лісовому. Звертаючись до першокурсників, Володимир Миколайович зазначив: «Ви прийшли до нас за знаннями, і ми готові їх вам надати. Тільки необхідне ваше велике бажання, щоб оволодіти професійними навичками та вмінням. Доброї вам дороги, пам'ятайте, що це тільки початок великого гуманного шляху. Хай вам щастить!». Ректор університету переказав першокурсникам вітання від Віце-прем'єр-міністра України – Міністра охорони здоров'я України, члена Наглядової ради ХНМУ Раїси Богатирьової з побажаннями добре навчатися й завжди пам'ятати, що Харківський медичний університет – це одна з найкращих медичних шкіл нашої країни.

Привітали студентів зі знаменною подією у їхньому житті Геннадій Кернес і Валерій Писаренко. Нардеп повідомив студентів, що Харків повернув їм пільги на проїзд у громадському наземному транспорті.

І ось настала особлива мить посвяти, коли майбутні лікарі вперше одягнули білі халати – символ належності до найгуманнішої професії, символ честі й самовідданості лікаря. З їхніх вуст лунає обіцянка майбутнього медика сумлінно оволодівати азами обраної професії: «Перед своїми викладачами і товаришами по навчанню вчисто обіцяю вчитися завзято й гідно опановувати основи медичної науки».

Минуть роки студентства, професійного становлення і життєвого досвіду, а ці перші кроки й перші слова залишаться в пам'яті назавжди!

■ УРОЧИСТОСТІ

привітали Харківський міський голова Геннадій Кернес і ректори харківських ВНЗ. На церемонії також були присутні голова Харківської облради Сергій Чернов, народні депутати України та депутати Харківської міської ради.

На святі почесні гості взяли участь у незвичайному дійстві: розбили символічний граніт наук. Після цього на площі був запалений Смолоסקип знань.

Почесні гості розписалися в книзі «Літопис Харківського студентства», у яку вже другий рік поспіль заносять імена першокурсників Харкова.

Флешмоб на майдані Свободи

1 вересня в Харкові на площі Свободи відбулося традиційне загальноміське свято посвячення в студенти. Урочистою ходою на майдану лінійку прибули й студенти Харківського національного медичного університету.

Під час заходу пройшов традиційний масовий флешмоб. Цього року він персоналізував увесь спектр знань, що одержать першокурсники: студенти всіх вишів Харкова танцювали із прапорцями семи кольорів веселки.

Усіх першокурсників із Днем знань

НОВІ ДОСЯГНЕННЯ УРОЛОГІВ СЛОБОЖАНЩИНИ: АУТОТРАНСПЛАНТАЦІЯ З ЕКСТРАКОРПОРАЛЬНИМ ВИДАЛЕННЯМ ПУХЛИНИ ЄДИНОЇ НИРКИ

Унікальна операція поведена в Харківському обласному клінічному центрі урології і нефрології ім. В.І. Шаповала. Уперше в Україні прооперована поза організмом і пересаджена пацієнтці її єдина нирка, уражена пухлиною.

На початку серпня 2012 року в КЗОЗ «Обласний клінічний центр урології й нефрології ім. В.І. Шаповала» в ургентному порядку була доставлена пацієнтка із нирковою кровотечею. Сім років тому хвора перенесла нефректомію праворуч і, залишаючись із однією ниркою, сподіваючись на повне одужання в наступні роки, за медичною допомогою не зверталася. Обстеження в урологічному відділенні Центру підтвердило, що єдина ліва нирка пацієнтки уражена злоякісною пухлиною.

На лікарській конференції в Центрі під час обговорення ходу майбутньої операції, з огляду на поширеність пухлинного процесу, надії на порятунок єдиної нирки фактично не було, і надалі на хвору очікувала нирковозамісна терапія методом гемодіалізу (штучна нирка). Однак керівник Центру член-кореспондент НАМН України професор В.М. Лісовий запропонував інший план операції. Суть пропозиції полягала в інтеграції зусиль фахівців-трансплантологів, урологів, судинних хірургів і нефрологів, які спільно повинні були зробити забір єдиної нирки і, видаливши пухлину поза організмом, пересадити нирку в ліву клубову ділянку. Подібні операції сьогодні виконуються в США, Німеччині й Австрії.

15 серпня 2012 року була проведена унікальна операція, що виконувалася в три етапи. Спочатку з тораколюмботомічного доступу в одинадцятomu мікроребер'ї виконана правобічна нефректомія зі збереженням максимальної довжини ниркової артерії й вени. Нирку вилучено з організму, промито й охолоджено за технологією трансплантації. Другим етапом стало видалення пухлинного вузла розміром 55х50 мм, розташованого в зоні ниркового синуса, по задній губі нирки. При цьому використовувалася техніка енуклеорезекції. З огляду на поширення новоутворення в порожнинну систему нирки, виконана резекція верхньої й середньої чашки нирки. Герметичність порожнинної системи відновлена обвивними вікриловими швами. Ушкоджені судини так само прошиті. На поверхню нирки в зоні резекції накладена пластина «Тахокомб». Дефект паренхіми ушитий П-подібними та обвивними вікриловими швами. На заключному етапі операції виконаний доступ до клубових судин ліворуч. Нирку пересаджено в ліву клубову ямку за стандартною трансплантаційною мето-

І. Шурма, В. Лісовий під час зустрічі з журналістами

Бригада лікарів, яка провела операцію

Квіти для врятованої пацієнтки

Відділення гемодіалізу

диною. Операція тривала 7,5 годин, після її закінчення нирка дала сечу, стан пацієнтки був стабільним.

«Дане хірургічне втручання є одним з найскладніших у сучасній світовій онкологічній хірургії і вимагає спеціальних технологій, устаткування й участі урологів, хірургів і трансплантологів. В Україні така операція проведена вперше. Не випадково, що це відбулося в Харкові, оскільки тут давно існує передова школа урології і нефрології», – підкреслив заступник голови Харківської облдержадміністрації із соціальних питань І.М. Шурма.

Напередодні нового навчального року хочеться привітати ректора Харківського національного медичного університету, керівника Обласного клінічного центру урології і нефрології ім. В.І. Шаповала, чл.-кора НАМН України, професора В.М. Лісового, а також бригаду лікарів у складі доцента Д.В. Шукіна, доцента В.В. Бубліка, лікаря-уролога І.М. Лященко, лікаря-трансплантолога В.Л. Лісаченка, судинного хірурга С.А. Кешишяна, лікаря-анестезіолога К.А. Красільнікова, професора нефрології Н.М. Андоньєву, які завдяки високому професіоналізму дозволили, що школа Харківського національного медичного університету дозволяє досягти світового рівня сучасних медичних технологій, а оснащеність наших медичних установ дозволяє проводити операції такого рівня.

До цих привітань вже приєдналися відомі медики як України, так і зарубіжжя: президент НАМН України академік А. Сердюк (Київ, Україна), головний трансплантолог МОЗ України академік О. Никоненко (Запоріжжя, Україна), академік Л. Розенфельд (Київ, Україна), головний уролог МОЗ України професор С. Пасечніков (Київ, Україна), професор І. Гук (Відень, Австрія), професор М. Спано (Рим, Італія), професор Дж. Кінг (Філадельфія, США), професор М. Поп (Ноймарт, Німеччина), професор А. Гиверсман (Мальме, Швеція), професор П. Бонд (Копенгаген, Данія), професор Е. Галлямов (Москва, Росія), професор Р. Герри (Флоренція, Італія) та інші.

Н.М. Андоньєва, професор,
В.В. Бублік, доцент

БАРВИСТА УКРАЇНА

Університет – учасник загальнодержавної виставкової акції

14–17 серпня 2012 р. з нагоди 21-ї річниці Незалежності України в Національному комплексі «Експоцентр України» у м. Києві проводилася щорічна загальнодержавна виставково-акція «Барвіста України» та Всеукраїнський конкурс-виставка «Кращий вітчизняний товар року».

Згідно з розпорядженням голови Харківської обласної державної адміністрації Михайла Добкіна Харківський національний медичний університет узяв участь у роботі акції серед 17 різноманітних наукових та науково-технологічних організацій Харківщини.

Університет пишається своїми досягненнями, які були яскраво представлені на виставкових стендах широкому загалу відвідувачів. З експонатами ХНМУ ознайомився віце-прем'єр України Сергій Тігіпко, якому була надана детальна інформація про здобутки університету та вручена книга «Видатні вихованці Харківської вищої медичної школи».

За результатами найбільш масштабного та найпрестижнішого загальнодержавного заходу – Всеукраїнської виставкової акції «Барвіста Україна» Харківський національний медичний університет нагороджений Дипломом учасника.

НАРОДНИЙ МУЗЕЙ ІСТОРІЇ ХНМУ

Унікальні фотографії поповнять фонд нашого музею

10–12 серпня у нашому місті гостювали нащадки почесного громадянина Харкова, чудового офтальмолога другої половини XIX – початку XX ст. професора медичного факультету Харківського університету Л.Л. Гіршмана – Комас-Гіршман Вікторія Олександрівна та її доньки: Аеліта та Ілона.

У Харківській державній медичній бібліотеці був організований круглий стіл, присвячений пам'яті проф. Л.Л. Гіршмана. У його роботі взяли активну участь представники ХНМУ – директор музею історії Ж.М. Перцева і завідувач відділу наукової бібліотеки університету Т.В. Белякова, які виступили з доповідями про життя й діяльність Леонарда Леопольдовича. Правнучка видатного лікаря В.О. Комас-Гіршман передала в дар нашому університету унікальні фотографії, які поповнять фонд музею історії і будуть використані в його експозиціях.

Олена Семененко

ВІТАЄМО!

Ушанування Почесних громадян Харкова 2012 року

На засіданні 16-ї сесії Харківської міськради, яка відбулася 22 червня цього року, депутати Харківської міської ради затвердили кандидатури, яким присвоєно звання Почесного громадянина міста Харкова. Почесне звання отримали десять осіб, серед яких ректор Харківського національного медичного університету професор Володимир Лісовий.

На сесії міський голова Харкова Геннадій Кернес підкреслив значний внесок Почесних харків'ян у розвиток країни та міста. Він повідомив, що 11 червня ці кандидатури були розглянуті й затверджені на засіданні експертної ради з присвоєння звання Почесного громадянина.

23 серпня на урочистостях, присвячених Дню міста, на площі Свободи відбулося ушанування Почесних громадян Харкова 2012 року.

Почесні громадяни міста отримали нагрудні знаки від Харківського міського голови Геннадія Кернеса, голови Харківської облдержадміністрації Михайла Добкіна, голови Харківської облради Сергія Чернова, народних депутатів України та депутатів міської ради. На честь нових Почесних харків'ян пролунав перший салют.

КОНФЕРЕНЦІЯ

Que bene diagnoscit – bene curat
(Кто хорошо диагностирует – хорошо лечит)

Под таким девизом на кафедре пропедевтики внутренней медицины №1 состоялась научно-практическая конференция, посвященная подведению итогов обучения основополагающего предмета клинической дисциплины.

Большой интерес вызвала проведенная в рамках конференции олимпиада, которая состояла из нескольких туров: блиц-турнир; диагноз «с первого взгляда»; оценка результатов исследования; как правильно поставить ударение; эрудит; медицина и художественная литература.

Студенты достаточно успешно справились с вопросами, поставленными во время первого тура. Во втором туре в виде мультимедийной презентации студентам предлагали фото больных со специфической симптоматикой, необходимо было по внешнему виду поставить диагноз.

Студенты показали хорошие знания при трактовке результатов лабораторного и инструментального обследования. Современный врач должен быть образованным, гармонично развитым, владеть грамотной литературной речью, поэтому при проведении олимпиады студентам были предложены варианты слов, которые часто употребляются в медицинской практике. Необходимо было выбрать правильный вариант: шприцы – вместо шприцЫ; альвеола – вместо альвёола; коклюш – вместо коклЮш и т.д.

Оживление вызвал тур «Эрудит», основанный на ассоциативном восприятии учебного материала: какое животное участвует в названии симптома, определяемого при пальпации предсердечной области; какой латинский термин объединяет музыкальное произведение и симптом – преобладание ночного диуреза над дневным; название какой птицы ассоциируется с аускультативной мелодией при митральном склерозе и др.

Пятый тур содержал выдержки из литературных произведений А. Кронина, А. Чехова, М. Зощенко, А. Мерля, У. Коллинза, Л. Кэрролла, в которых описаны клинические ситуации. Студентам необходимо было дать диагностическое заключение на основании художественных описаний. Были установлены диагнозы: инфаркт миокарда, тиреотоксикоз, столбняк, болезнь Аддисона и др.

Проведение научно-практических конференций повышает мотивацию к обучению, служит стимулом к успешному овладению будущей профессией.

Н.А. Сафаргалина-Корнилова, доцент

А.В. Демиденко, доцент

ДОВІДКА

Відповідно до рішення сесії Харківської міської ради звання «Почесний громадянин міста Харкова» надається з метою прихитного увічнення особистостей, які зробили значний внесок у розвиток міста Харкова, підняття його статусу у світі та на знак великої поваги до їхньої суспільної діяльності.

ПЕРШИЙ ДЗВОНИК

Традиційно 1 вересня представники студентського самоврядування Харківського національного медичного університету відвідали школу-інтернат м. Куп'янська.

Діти радісно зустріли студентів і запросили на святкування дня знань. Свято першого дзвоника почалося з урочистої лінійки, де діти виступили з концертом. Після цього до мікрофона були запрошені гості. Від імені медичного університету виступила студентка ІІ медичного факультету Ольга Тихонова.

Продзвенів дзвінок, і діти розійшлися по класах на свій перший цього року, а для первачків і перший у житті урок. Гостей запросили до кабінету директора школи Наталії Борисівни Пушкар, яка розповіла про досягнення й проблеми школярів.

Ми ж були раді відвідати наших давніх друзів. Щиро вітаємо колектив та учнів Куп'янської школи з початком навчального року!

Вадим Дудник,

голова Співки молоді ХНМУ,

студент VI курсу, І медичного факультету

ПЕРШОКУРСНИК

ЧОМУ Я ОБРАЛА
ПРОФЕСІЮ ЛІКАРЯ?

Сьогодні для багатьох з нас настав перший день нашого дорослого життя. Позаду школа, скінчилося дитинство. Ми прийшли у новий, дивовижний світ відкриттів і пізнань. Як усі ми, напевно, чули від своїх батьків, це один з найскладніших етапів «справжнього» життя, він сповнений перешкод, але це і найщасливіший його період. Ми перестали бути дітьми, кожен з нас став мудрішим і дорослішим, бо зробив перший крок до досягнення своєї мети – стати лікарем, справжнім фахівцем, якому довірятимуть найдорожче у світі – життя людини.

Чому особисто я обрала професію лікаря? Тому що це з дитинства була моя мрія. Я не боялася людей у білих халатах, бо вони були поряд зі мною змалку. Це була моя родина. Мої дідуся та бабуся медики, тато – також. Для мене це спадкоємна професія, і я цим дуже пишаюся.

Моя мрія здійснилася – я стала студенткою Харківського національного медичного університету. Тепер, я вважаю, що в усіх нас, вчорашніх абітурієнтів, а з цього часу студентів-медиків, з'явилася нова мета – стати хорошим лікарем, а це велика відповідальність. Я бажаю нам, першокурсникам, терпіння в навчанні та, звісно ж, успіху в усіх починаннях. Хай у майбутньому наші нащадки пишатимуться нами так само, як сучасні студенти пишуться славними вченими, педагогами, імена яких закарбовані в історії Харківського національного медичного університету, нашого міста, України, усього світу.

Шановні викладачі! Ви даруватимете нам знання і надаватимете своєчасну пораду й допомогу. Нам випала велика честь – вчитися у найкращій вищій медичній школі України, бути студентами стільки чудових учених і професорів. Ви будете нашими наставниками впродовж багатьох років, і ми хочемо вам заздалегідь подякувати та запевнити, що ви не дарма обрали кожного з нас, що ми завдяки отриманим від вас знанням станемо справжніми спеціалістами, і ви зможете нами пишатися. А особисто я обіцяю продовжити справу моєї родини, обіцяю не посоромити гордого звання «лікар»!

Олена Пушкар, студентка І медичного факультету

ЗІ СВЯТОМ, ПЕРШОКУРСНИКУ

ДЕНЬ ЗНАНЬ – ОСОБЛИВЕ СВЯТО!

Освіта – це те, що залишається, коли ми забуваємо все, чому нас вчили раніше.
А. Ейнштейн

Свято 1 вересня – подія актуальна і урочиста, це, мабуть, єдине свято, яке є одночасно і загальним для всіх, і особистим для кожного. Це день, який починає

дорогу в майбутнє для кожного з нас, дає можливість дорослим повернутися у свої золоті роки, а студентам коледжу – до своєї другої домівки.

Всенародне свято приходить до нас разом із початком нового навчального року, коли перед студентами знову гостинно відчиняються двері навчальних закладів.

Для одних навчальний рік, що починається, буде першим, для інших – останнім чи черговим, але день, яким він відкривається, однаково хвилює незабутньою святковою атмосферою, барвами осінніх квітів, свіжістю оновлених кабінетів і, звичайно, закличним дзвоником до початку навчання.

Перше вересня – особливий день для медичного коледжу ХНМУ, який у 75-й раз відкрив двері для абітурієнтів!

Першокурсників привітала директор коледжу, кандидат педагогічних наук Тетяна Михайлівна Лебединець. Вона побажала всім незабутніх миттєвостей студентського життя, справжніх відкриттів, пізнання світу, досягнення своєї мети у житті, взаєморозуміння з викладачами та батьками, добрих і надійних друзів.

На свято були запрошені гості: проректор з науково-педагогічної роботи ХНМУ професор Володимир Дмитрович Марковський, протоієрей Пантелеймонівського Храму отець Андрій. Вони привітали студентів з традиційним вересневим святом.

Хвилюючим моментом для абітурієнтів стало посвячення першокурсників: із рук студентки ІІ курсу Харківського національного медичного університету, колишньої студентки коледжу Олени Чикалюк абітурієнти отримали залікову книжку, ключ знань та халат – символи студентського життя!

Наприкінці свята пролунав дзвінок, який покликав студентів до початку навчання.

І.В. Гуляєва,

заступник директора з виховної роботи

ГАРНИЙ ЛІКАР ПОВИНЕН БУТИ
ГАРНОЮ ЛЮДИНОЮ

Уже традиційно перший день занять для студентів Харківського національного медичного університету розпочався в актовій залі з тематичного уроку. Цього року лекцію для першокурсників на тему «Духовні та моральні основи сучасного лікаря» прочитала завідувач кафедри філософії професор Алла Петрівна Алексеєнко.

До людей, які присвятили життя медицині, до їхніх моральних якостей завжди ставилися підвищені вимоги: «При всіх інших рівних умовах лікар має бути в моральному відношенні на голову вище представників інших спеціальностей», – відзначав В.В. Вересаєв.

У своїй лекції Алла Петрівна розповіла студентам, спираючись на приклади з життя видатних діячів медицини, яким повинен бути внутрішній духовний світ сучасного лікаря. Першокурсники дізналися про нові й цікаві сторінки життя таких видатних людей-гуманістів, як філософ І.О. Ільїн, видатні хірурги М.І. Пирогов, М.П. Трінклер, терапевт П.І. Шатілов, офтальмолог Л.Л. Гіршман, засновник єдиного в Україні інституту терапії Л.Т. Мала, хірург і просвітителі Архієпископ Лука та ін. Усі вони поєднали в собі цінні моральні риси, гуманізм, відданість лікарській справі та безкорисливість в її виконанні.

ДО ЧЕМПІОНАТУ З ФУТБОЛУ Євро-2012**ПОДЯКА СТУДЕНТАМ-МЕДИКАМ**

Віце-прем'єр-міністр України – Міністр охорони здоров'я України Раїса Богатирьова від імені Колегії МОЗ України та від себе особисто висловила щирі подяки ректоратам медичних університетів, студентським парламентам, викладачам та студентам-медикам, які взяли активну участь у медичному обслуговуванні учасників Євро-2012, організаційному забезпеченні та волонтерському русі під час проведення матчів чемпіонату в приймаючих містах – Києві, Львові, Харкові та Донецьку.

Віце-прем'єр-міністр відзначила зразкову спільну роботу місцевих закладів охорони здоров'я та медичних навчальних закладів, що дало змогу на високому рівні забезпечити всі заходи, пов'язані з Євро-2012, та гідно представити нашу країну перед багатотисячним загальом гостей, іноземних уболівальників та спортсменів.

ДІЯЛЬНІСТЬ ВОЛОНТЕРІВ МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Майже протягом місяця в Україні тривав чемпіонат з футболу Євро-2012. До нас завітала велика армія уболівальників, гостей, туристів, яких зустріли волонтери приймаючого міста. До матчів чемпіонату Європи з футболу Харків підготував близько 2 тис. волонтерів, серед яких були студенти Харківського національного медичного університету, адже саме вони допомагали лікарям і медичним сестрам.

Волонтери ХНМУ розповіли про свої враження та поділилися набутим досвідом. Зокрема студентка І медичного факультету Катерина Шарлай, що чергувала на стадіоні під час футбольних матчів, зазначила, що у кожного волонтера (помічника лікаря) було своє завдання – одні чергували в бригадах швидкої медичної допомоги, інші працювали безпосередньо на секторах або в піших патрулях. Передусім вони мали допомагати лікарям у спілкуванні з іноземними громадянами.

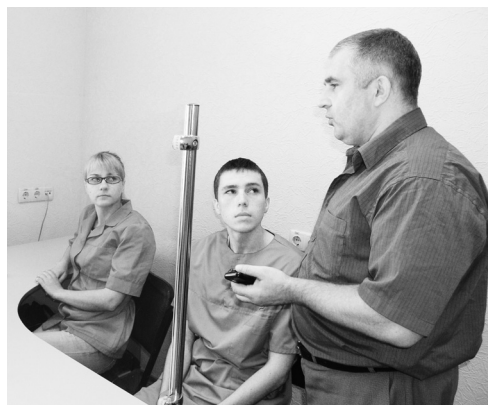
Про свої враження нам також розповіла волонтерка ІV медичного факультету Анжела Балабанова: «Дуже сподобалася атмосфера у фан-зоні, туристи й мешканці міста виявили взаємне доброзичливе ставлення, їхній позитивний настрій передався й волонтерам. Особисто я отримала багато позитивних емоцій».

Волонтери зазначають, що чемпіонат з футболу Євро-2012 надав їм можливість отримати найкращу мовну практику, але саме волонтерам (помічникам лікарів) пощастило набути професійної практики завдяки досвіду старших колег та лікарів.

Волонтерський рух Харківського національного медичного університету був би неможливим без злагодженої й організованої роботи заступників деканів О.В.Троценка, М.А.Ващука, С.Ф.Запери, О.А.Білика, М.М.Хаустова, О.О.Шевцова, а також студентів старших курсів, що мають досвід організаторської роботи на факультетах і володіють іноземними мовами.

Саме вони керували роботою волонтерів на місцях, у разі потреби знаходили заміну, а також координували й направляли волонтерів туди, де їхня допомога була необхідна.

ДОВІДКА

Волонтери Харківського національного медичного університету під час Євро-2012 працювали за такими напрямками:

- чергування у бригадах швидкої допомоги виконували 40 волонтерів – помічників лікарів;
- у фан-зоні чергували 18 волонтерів приймаючого міста і 18 волонтерів – помічників лікарів;
- у аеропорту – 8 волонтерів – помічників лікарів;
- у медичному пункті залізничного вокзалу Харків-пасажирський чергували у піших патрулях і бригадах швидкої допомоги 12 волонтерів – помічників лікарів;
- на стадіоні «Металіст» знаходилися 27 волонтерів – помічників лікарів, які чергували у піших патрулях, тимчасових медичних пунктах, бригадах швидкої допомоги та у секторах серед уболівальників.

ДНЕВНИК ВОЛОНТЕРА

ОРАНЖЕВОЕ НАШЕСТВИЕ

Вот и настало долгожданное ЕВРО-2012. 9 июня после месяцев обучения, тренировок, экзаменов мы, 27 волонтеров студентов-медиков, с интересом и страхом пересекли рубеж стадиона. У каждого своя задача. Одна группа закреплена за машинами скорой помощи в чаше стадиона, вторая участвует в пеших патрулях вокруг стадиона, остальные работают непосредственно в секторах. Главная наша задача – помощь врачам при общении с иностранными гражданами, перевод и эвакуация со стадиона при необходимости.

Перед матчем повторяли слова, вспоминали правила оказания первой помощи, волновались...

Вот стадион начал понемногу заполняться. Оранжевые флаги, шарфы, футболки, халаты, носки и даже шнурки от кроссовок – стадион стал похож на большой апельсин! Позже я поняла, что оказалась в фан-секторе голландских болельщиков. А они все приходили! В разных костюмах: генерала, индейца, ангела, фантомаса – у кого на что хватало фантазии. Нашему удивлению не было границ. Болельщики начали

обращаться к нам. Я думаю: вот спросят, а я не знаю, что ответить. Но они подходили просто пообщаться, спросить, как пройти в нужный сектор, сказать спасибо и что им нравится Харьков и наши жители. Мы были в восторге!

Начался матч, заиграл гимн Голландии, и я не слышала себя – весь стадион пел, кричал, болел за своих! Барабанщик с оранжевым барабаном задавал ритм, все работало как единый организм! Каждая атака, промах сопровождалась криками болельщиков. Невероятное зрелище! Но, увы, голландцы проиграли тогда Дании 1:0. В нашем секторе обращений за медицинской помощью не было, если не считать двух таблеток анальгина, которые попросил наш болельщик от острой головной боли! Мы с врачом ждали, пока все покинут наш сектор, и с чувством выполненного долга пошли сдавать рацию и форму в ожидании следующего матча – оранжевого нашествия!

Екатерина Шарлай, I медфакультет, VI курс

ДНЕВНИК ВОЛОНТЕРА

«DOLCE&GABBANA» И ЕВРО-2012

В самом начале, когда мы только готовились стать волонтерами, будущая работа представлялась совсем иначе. Все были уверены, что нас ожидает яркий праздник. На деле задача волонтеров оказалась более рутинной, хотя далеко не скучной.

Я работала волонтером в медпункте Харьковского аэропорта. Там вместе с бригадой врачей мы провели 4 смены.

Рабочий день начинался очень рано, приходилось вставать в 5–6 утра, чтобы не опоздать к 7.30 на пересменку (должна была собраться вся бригада, которая состояла из врача, двух медсестер и двух волонтеров). Дальше заведующая медпунктом обязательно инструктировала нас. Инструктаж заключался в распре-

ВІЗИТ

ПОЧЕСНИЙ ГІСТЬ

Під час чемпіонату з футболу Євро-2012 Харків відвідав тележурналіст, керівник авторської програми «Шустер live» Савік Шустер.

У рамках ознайомлення з містом Савік завітав до Харківського національного медичного університету разом із народним депутатом України, членом Наглядової ради ХНМУ Валерієм Писаренком.

Гості зустрілися з ректором ХНМУ Володимиром Лісовим і мали змогу ознайомитися з історією університету і експозиціями нашого музею.

Під час свого візиту Савік Шустер поспілкувався зі студентами університету з питань щодо вибору їх життєвого шляху та працевлаштування у майбутньому, також не залишилося остеронь обговорення чемпіонату з футболу Євро-2012.

Наприкінці зустрічі Савік Шустер залишив запис у книзі відгуків музею історії та отримав у подарунок від ректора Володимира Лісового університетські книги.

лени задач на день и, конечно же, обсуждались наши действия в экстренных ситуациях.

Моя задача заключалась в том, чтобы оказывать «языковую» поддержку гостям, обратившимся за медицинской помощью. Для этого мы с коллегой-волонтером распределялись, один из нас находился в зале аэропорта, а другой – в кабинете медпункта. В зале вместе с опытной медсестрой или врачом мы патрулировали территорию. Если вдруг замечали, что человеку плохо, или он сам обращался за помощью, быстро реагировали. В зависимости от ситуации, если позволял набор медикоментов (который обязательно был с собой), оказывали помощь на месте, если же нет – отводили пациента в медпункт.

ДНЕВНИК ВОЛОНТЕРА

Начало на стр. 7

Самые тяжелые и напряженные дежурства выпадали на дни проведения матчей в Харькове. Был очень большой наплыв пассажиров из разных стран, работы для волонтеров-переводчиков было много; 9, 13 и 17 июня принимали до 180 самолетов (в обычные дни эта цифра не превышает 25). Одним словом, практики английского языка было вдоволь.

Далеко не всегда иностранные гости обращались именно с медицинскими проблемами, почему-то люди в белых халатах у них вызывали больше доверия, чем работники терминала. Часто к нам подходили с вопросами: «А где находится, а как добраться?». Один раз подошли туристы из Японии, которым нужно было в магазин «Adidas» на ул. Сумской. Мы им очень подробно рассказали, как дойти до автобусной остановки, затем пересечь на метро и дойти до магазина, на что ребята с очень удивленными лицами поинтересовались, почему нельзя просто доехать на такси. Настоящая разница менталитетов! Еще одна группа туристов попросила помочь разобраться в номинале украинских денег, их запутали наши 1-копеечные и 1-гривневые монеты.

В самом разгаре одного из матчевых дней подошел болельщик из Голландии и сообщил о том... что в туалете нет туалетной бумаги! При этом он со всей возможной искренностью рассказывал, как он хочет, чтобы в такой ответственный день у нас все прошло гладко, чтобы никакие проблемы не омрачали нашу работу, и такая мелочь, как туалетная бумага, не испортила мнение о прекрасной стране.

Конечно, обращались и с медицинскими проблемами. К счастью, ничего серьезного не произошло, все улетели живыми и здоровыми. В основном жалобы были на раскаты ног и на головокружение от жары.

Были и курьезные случаи. Голландский болельщик после матча упал и поранил колено, сразу за помощью не обратился, а в аэропорту вспомнил и попросил обработать ему повреждения. Конечно, первое, о чем попросили врачи, – снять брюки. Но не тут-то было, оказалось, что брюки сидят так плотно, что ни снять, ни закатить штанину попросту невозможно. Как он их надевал и как планирует снимать, пациент не знал. Единственным возможным выходом было отрезать штанину. Но как отрезать, если это фирменные «Dolce&Gabbana»? После длительных споров и уговоров больное колено все-таки пересилило итальянских кутюрье. Болельщик так и вернулся на родину: с Dolce на ногах и Gabbana в руках.

В один из самых жарких дней обратился к нам иностранный журналист – он пострадал от солнечного удара. Сразу же была оказана помощь, и вроде бы все хорошо, но вот посадка на самолет уже началась, а ручной клади нести столько, что и здоровый человек с трудом справится. Хорошо, что в самый первый день дежурств нам выдали специальные пропуска, которые не только разрешали нам находиться на территории аэропорта и служебных помещений, но еще и давали допуск к зонам таможенного контроля. Так что мы взяли по камере со штативами и отправились провожать пациента до самой взлетной полосы, который не уставал всю дорогу расхваливать нашу страну.

Детей радовали милицейские собаки, которые несмотря на всю важность своей профессии, оказались такими же озорными, как и обычные Барбосы. Под неодобрительными взглядами строгих кинологов в форме собаки ластились к ребятишками и аккуратно угощались «Чупа-чупсами». Такой дружбе языковые преграды были не страшны, и помощь волонтеров не требовалась.

Прилетал Премьер-министр Украины Николай Азаров. Конечно, главной целью его поездки было посетить харьковскую фан-зону, но заодно он проверил и работу аэропорта, в том числе нашу, медиков и волонтеров. Порядком и слаженностью остался доволен.

В последний день дежурства, когда все иностранные болельщики возвращались домой, было очень приятно видеть, что многие из них улетают с украинскими розами, в желто-голубых футболках и наперебой кричат о том, как понравилось в Харькове и как они будут рассказывать об этом оставшимся на родине друзьям, которые наслушались страшных рассказов про Украину и просто побоялись приехать.

Благодаря таким моментам мои дежурства в аэропорту

стали очень интересными. Возвращаясь домой после смены в 12 часов, обессиленная, я все равно не могла удержаться и, засыпая, продолжала рассказывать родителям, какой замечательный день сегодня был, сколько всего интересного произошло.

В свободные дни я дежурила в фан-зоне. После серьезно-сти и официоза аэропорта было удивительно погружаться в атмосферу веселья, футбольного праздника фанатов, несмотря на то, что задачи практически не менялись: точно так же я должна была помогать врачам преодолеть языковой барьер в общении с иностранными футбольными фанатами, разница была лишь в том, что на площади меня на время принимали в свою команду бригады скорой помощи. В фан-зоне гостям было не до болезней, они предпочитали не терять зря времени и в полной мере наслаждаться весельем. Для того, чтобы подойти к скорой, у них было два повода: сфотографироваться с врачами (это ж на скольких фотографиях в Голландии, Португалии, Дании, Германии останутся запечатленными медики, сама машина скорой помощи – не перечсть) или натерла обувь. Более серьезными жалобами отличались только украинские девушки, которые умудрялись по харьковской брусчатке разгуливать на 10-сантиметровых шпильках. Регулярно незадачливых «фанаток» приносили к нам с вывихами, подозрением на переломы или просто с ободранными коленками.

Подводя итог, надо сказать, что чемпионат по футболу ЕВРО-2012 дал всем волонтерам шанс получить колоссальную языковую практику, но нам, волонтерам-медикам, повезло вдвойне, потому что мы получили еще и свою профессиональную медицинскую практику. Делились опытом и врачи, и коллеги-волонтеры со старших курсов, которые через год уже будут носить гордое звание врача.

ВРЕМЯ, КОГДА ПРОФЕССОР БЫЛ СТУДЕНТОМ

**Студент В. Минухин,
1976 г.**

Полет Юрия Гагарина в космос сделал большинство мальчишек 60-х годов XX ст. «космонавтами», а о профессии врача не думал никто. Только в 9-м классе стали задумываться над тем, а что же делать дальше, где учиться. Стало ясно, что в космонавты попасть удастся не всем.

В выборе моей дальнейшей судьбы деятельное участие приняли родители, которые не имели высшего образования (мама из-за начавшейся Великой Отечественной войны вынуждена была работать на оборонном заводе, отец, имевший «золотую медаль» об окончании авиационного техникума, по семей-

ным обстоятельствам). Уже проработав по 30 лет на Харьковском авиационном заводе, родители вспомнили, что мой дед по материнской линии (я его никогда не видел) сказал: раз бог послал вам 4 сыновей, то самый младший должен уметь играть на фортепиано и быть врачом.

Родители так и поступили. Меня упорно учили музыке, хотя дело двигалось слабо, пытались направить учиться в физико-математическую школу (которую в разные годы закончили мои старшие братья), а потом, пройдя предварительную подготовку с репетиторами, отправили поступать на санитарно-гигиенический факультет Харьковского медицинского института.

Учиться было интересно, мы ощущали огромную гордость за то, что поступили в такой престижный вуз. Особенно впечатляюще выглядела кафедра анатомии человека с ее уникальным музеем и огромным количеством трупов и частей тела человека. Интересно было на кафедрах физиологии и патологической физиологии. В те годы огромное внимание уделялось как теоретической подготовке, так и овладению практическими навыками. Тестирование не практиковалось, а от студентов требовалось не только знать, но и уметь рассказать преподавателю свое понимание вопроса (безусловно, с коррекцией последнего).

На занятиях, 1977 г.

Несмотря на то, что я учился на санитарно-гигиеническом факультете, во время прохождения практики мы работали во всех отделениях больницы. Присутствовали при приеме родов, во время проведения операций, под контролем опытных медсестер делали больным инъекции, включая внутривенные и др. На старших курсах – врачебная практика, которая запомнилась поездкой в качестве врача студенческого строительного отряда со студентами автодорожного института в далекий поселок Сукпай Хабаровского края, находившийся на расстоянии более 7000 км от Харькова с разницей во времени 7 часов. Было трудно, так как я работал не только врачом, но и

рядовым бойцом ССО. Именно в стройотряде, далеко от родного дома я ощутил высокую ответственность врача за жизнь и здоровье людей. В нашем отряде все были живы-здоровы и, казалось, в моей помощи не нуждались, но как было приятно увидеть стенгазету, посвященную моему дню рождения, в которой было написано: «За то, что мы никогда не болели, спасибо доктору Валере». Я потрясен этой оценкой моего скромного труда до сих пор.

При распределении выпускников я только на VI курсе с удивлением узнал, что

**В. Минухин (в центре)
с братьями и мамой**

существует «диплом с отличием», и я по совокупности учебной работы претендую на его получение. Поскольку я занимался в студенческом научном кружке на кафедре эпидемиологии, то бывший тогда деканом факультета доц. М.В. Кривоносов сказал, что есть мнение оставить меня на научную работу в ХМИ. На какую кафедру, было сказано строго, определит декан, и если поступят предложения от заведующих кафедрами, немедленно сообщить ему. Предложение поступило от проф. А.Я. Цыганенко, который в то время был не только проректором по учебной работе, но и заведующим кафедрой микробиологии. Во-первых,

Анатолий Яковлевич предлагал идти работать на кафедру не одному мне, а и парторму курса А.Я. Смоляниновой, во-вторых, рассматривалась должность стажера-исследователя (с окладом ниже, чем у врача СЕС). Анатолий Яковлевич сразу сказал, что на санстанцию мы уйти всегда успеем, а для выполнения диссертации нужно время (а в 23 года оно есть), зато после защиты оклад будет существенно выше, чем в практическом здравоохранении.

Помня строгое напутствие декана факультета и его огромный авторитет, я пошел советоваться к Михаилу Владимировичу, даже раньше, чем с родителями. Получив «добро» декана, а потом и родителей, с будущей специальностью было решено окончательно и бесповоротно.

Приступив к работе стажером-исследователем, мне была предложена тема научных исследований, связанная с разработкой методов профилактики и антибиотикотерапии синегнойной инфекции. Этой научной тематикой я занимался при выполнении кандидатской (1986 г.) и докторской (1997 г.) диссертаций.

После защиты докторской диссертации я (как теперь стало ясно, преждевременно) собирался «отдохнуть». Однако Анатолий Яковлевич, у которого относительно меня были другие планы, предложил мне поработать заместителем декана факультета по работе с иностранными студентами. Мое так называемое «сопротивление» по этому поводу я выразил вопросом, зачем это нужно доктору наук? Ответ как всегда был предельно лаконичным: «Так надо».

Сокурсницы на субботнике, 1976 г.

На кафедре физиологии, 1974 г.

На экскурсии в Волгограде, 1974 г.

ВРЕМЯ, КОГДА ПРОФЕССОР БЫЛ СТУДЕНТОМ

Начало на стр. 9

К 2001 году был воссоздан санитарно-гигиенический (медико-профилактический) факультет, основанный в 1930 г. Деканом этого факультета был избран я. Конечно, коллективы кафедр медико-профилактического профиля, выпускники факультета разных лет и студенты, обучавшиеся на нашей специальности, были рады восстановлению факультета как самостоятельного подразделения. Особенно шестикурсники-выпускники 2002 г., так как наконец-то прекратилась (из-за реорганизаций) постоянная смена руководителей факультета

Встреча выпускников, 1989 г.

(за 6 лет учебы у выпускников я был уже 5-м деканом).

А дальше пошли трудовые будни, которые нескончаемым потоком продолжают по сей день: начало семестра, окончание семестра, заседание ученого совета, распределение, выпуск, работа в составе приемной комиссии, аккредитация (лицензирование), собеседование с первокурсниками, встреча с ветеранами санэпидслужбы, День факультета, День открытых дверей и «... далее везде».

В.В. Минухин, профессор

ИЗ ИСТОРИИ СТУДЕНЧЕСТВА

Выдержки из дневника студента медицинского факультета Императорского Харьковского университета Александра Мартьянова

На протяжении вот уже многих лет 1 сентября Харьковский национальный медицинский университет гостеприимно распахивает свои двери для нового поколения будущих медиков. Тем, кто еще только вчера переступил порог школы, сегодня предстоит сделать первый шаг в освоении сложной и очень ответственной, но такой необходимой в жизни человека профессии врача. В предзнаменовании этого важного дня, мы предлагаем нашим читателям вернуться на сто лет назад и вместе со студентом Александром Мартьяновым окунуться в будни и праздники первокурсника медицинского факультета Императорского Харьковского университета.

12 августа 1890 г.

Вчера целый день ходил по городу с папой, искали в разных магазинах готового платья и у портных форменного студенческого мундира, но не нашли и купили только студенческую фуражку, и я ее, как святыню, положил на самом видном месте в своей комнате. Кто ни войдет, первым делом посмотрит на фуражку, подумает: «Да здесь, вишь, какие люди живут – ученые», и у меня по лицу пробежит блаженная улыбка. А мундир заказали у портного на Университетской улице; сукно купили у Федорова (4 руб. аршин). К 16-му будет готов, тогда надею мундир и пойду щеголять по городу, сбоку шпагу прицеплю, фуражку набекрень, концы ее пригну. Что за чучело тогда из меня выйдет?! Вот бы посмотреть, как хочется...

24 августа 1890 г.

(Речь идет о посещении университета для решения организационных вопросов)... От казначея с квитанциями отправился к субинспектору, у которого получил билет для входа в Университет и свидетельство на жительство. Наконец, оставалось пройти еще одно чистилище и тогда – прямо в рай. Чистилище это – кабинет инспектора студентов. К инспектору являться надо в перчатках, со шпагой. Он принял меня немного сурово, заметил, что форма не совсем соблюдена, нет галстука, спросил, из какой я гимназии, дал несколько советов относительно занятий в Университете и указаний, как вести себя при встречах с университетским начальством, написал мне бумаги и отпустил с миром. Теперь я полный студент Императорского Харьковского университета. 31 августа будет молебен в здании университетской церкви, после молебствия произойдет представление попечителю Харьковского учебного округа, и потом наступит желанное время – настоящее учение, слушание лекций...

13 сентября 1890 г.

... Сегодня слушал лекции по анатомии профессора Вагнера.... На первой же лекции Вагнер показал нам несколько препаратов: человека, умершего 10 лет назад и с тех пор пролежавшего в спирте, и еще несколько подобных вещей. Хотя и в спирте они лежали, а все испускают небольшой душок, немного неприятный душок. Что-то будет, когда в анатомическом театре придется своим органом обоняния отвеживать всевозможные степени подобных запахов. А придется, и сам профессор упоминал сегодня нам об этих запахах и просил нас быть бодрыми: «Да не смущает вас, – сказал он, – то, что испытываете вы на первых порах. Только преодолеть сначала все эти запахи и другое, а там уж легко будет».

21 сентября 1890 г.

Лекции идут правильно. Сегодня должны были быть девять лекций, но было шесть, и то славно. Да еще, как устроено в пятницу. В 9 часов начинается лекция Добровольского по богословию, кончается в 10 ч. и начинается лекция по анатомии на Сумской улице. Мы должны

две версты бежать и не опоздать на лекцию по анатомии. В 12 ч. кончаются занятия на Сумской улице, начинаются лекции на Университетской. Должны снова бежать на Университетскую, а тут дождь припустил. Мы – на конку. И хорошо, что конка в то время ехала, ждала пассажиров, а то просто «Караул», кричи, что есть мочи: новый мундир – на дождь...

4 октября 1890 г.

Вчера мы в первый раз сдавали наши кости-позвонки и ребра с грудной. Это первый дебют молодых медиков; теперь выданы кости и верхних конечностей. Ну, и возни же нам будет с костями пальцев – просто невозможно. Хорошо, хоть профессор не особо строг, не докапывается до мелочей, ему только описывать в общих чертах каждую косточку, за каждым ответом следует непременно: «Ну, хорошо»...

А. Мартьянов с сыновьями

Выдержки из дневника студента медицинского факультета Императорского Харьковского университета Александра Мартынова (Продолжение)

8 октября 1890 г.

Перейдем к другим наукам. Между ними первое место занимает химия, как больше всего относящаяся к наукам чисто медицинским; впрочем, ботаника стоит на законном месте, как и химия. Преподавание этих предметов в университете поставлено, по-моему, очень плохо. Положим – ботаника. Придет, например, профессор Рейнгардт (довольно известный в нашем университете), начитает нам с добрых листа три. На одном листе встретится иной раз десятка два различных ботанических терминов, извольте-ка их все запоминать, пусть замечательная память – и та ничего не сделает, станет в тупик. Практические занятия по ботанике существуют. Но, что же это за практические занятия. До этого времени только один час и был практических занятий; ничего полезного из этих лекций я не вынес. Представьте, сто или сто пятьдесят человек толпятся у одного микроскопа, да тут такую толкотню сто человек способны поднять, что прямо подавай Бог ноги убраться из университета. Я так и делаю...

Студенты-медики

3 марта 1892 г.

Сегодня сдал экзамен по фармакологии. Отметка «5»... В мае предстоят 4 серьезных экзамена: физиология, гистология, органическая химия и фармация...

24 июня 1892 г.

Много пригорюнился я. Стал нелюдим, все кажется ничтожно, все пустяки, причины всего постигнуть не могу, но и не особенно горюю, зная, что люди раньше меня стремились к этой же цели, но не достигли ее. О будущем печалюсь мало. Но это будущее непривлекательно. В Саратове – холера, у меня странный кашель, а в августе, как бельмо в глазу, физиология.

6 сентября 1892 г.

Хоть надоело писать, а также читать о физиологии, но она заставляет каждую минуту вспомнить о ней и помянуть ее недобрым словом вместе с проф. В.Я. Данилевским. Приближение экзамена неприятно действует на чувствительные нервы, выходящие из задних корешков спинного мозга в виде рефлекторно-двигательных волокон, в результате чего – постоянная дрожь и подергивание челюстных мускулов, так что третья ветвь V пары ненормально раздражается и по различным проводным путям доходит до центра ругательств по адресу В. Данилевского, а центр этот лежит в левой стороне лобной доли большого мозга. Видите – своего рода нервный центр, о котором Ландуа не упоминает ни одним словом; вероятно, этот нервный центр открыт всеми слушателями В.Я. Данилевского, не державшими экзамена...

29 сентября 1892 г.

...Ожидая свою очередь, я волновался и быстро ходил по коридору. Вести экзаменовавшихся были разнообразны: некоторые толковали о том, что легко спрашивал, другие о том, что невозможно спрашивал. Как вошел я, Данилевский спросил фамилию. Я сказал – Мартынов. Вы – сибиряк? Никак нет. Достался вопрос: иннервация слюнных желез. Пищевод, иннервация жевательных мышц, цветоощущение, иррадиация, контраст. Иррадиации я не знал. Мой ответ был неудовлетворительным. Я взял другой вопрос. Вопрос был «молоко, пот и многое другое». Председателем был Попов. Я не знал про молоко. Данилевский сказал: «Можно на второй год оставить». Я ответил, не хотелось бы. Он сказал: «Все-таки таких вопросов терпеть не могу». Я стоял, как истукан. Вошел Турин (помощник субинспектора) и увел за чем-то Данилевского. Попов сказал: «Ну, довольно, идите, удовлетворительно». Я вышел, от сердца, как сорок пудов свалилось... Поздравьте: Я – студент 3-го курса медицинского факультета считая с сегодняшнего дня.

Материал подготовила Елена Семененко,
хранитель фондов музея истории

ВІТАЄМО!

Співробітниками ХНМУ одержано патенти на такі винаходи та корисні моделі:

1. Спосіб лікування вегетативно-сенсорної поліневропатії у хворих на вібраційну хворобу. Автори: **В.А. Капустник, О.Л. Товажнянська, Л.А. Полякова.**
2. Спосіб оцінки ефективності антиоксидантної дії α -ліпоевої кислоти в лікуванні вегетативно-сенсорної поліневропатії у хворих на вібраційну хворобу. Автори: **В.А. Капустник, О.Л. Товажнянська, Л.А. Полякова.**
3. Спосіб прогнозування постінфарктної серцевої недостатності у хворих з Q-позитивним інфарктом. Автори: **П.Г. Кравчун, Л.А. Лапшина, О.В. Глебова, О.В. Прохоров**
4. Спосіб лікування неспроможності сафено-феморального сполучення та стовбура великої підшкірної вени. Автори: **В.В. Бойко, В.О. Прасол, К.О. Руденко, К.В. М'ясоєдов.**
5. Спосіб діагностики стрес-індукованої кардіоміопатії у дітей. Автори: **Г.С. Сенаторова, І.О. Саніна.**
6. Спосіб діагностики ранньої стадії діабетичної нефропатії у дітей. Автори: **К.Г. Муратова, Г.С. Сенаторова.**
7. Спосіб лікування ожиріння у дітей. Автори: **Т.В. Чайченко, Г.С. Сенаторова.**
8. Спосіб прогнозування прогресування абдомінального ожиріння у дітей. Автори: **Г.С. Сенаторова, Т.В. Чайченко.**
9. Стоматологічний шприц. Автори: **Г.Г. Гришанин, І.О. Перешивайлова.**
10. Спосіб діагностики розвитку кардіальних ускладнень у хворих з гіпертрофією лівого шлуночка серця при поєднаному перебігу гіпертонічної хвороби та цукрового діабету 2 типу. Автори: **О.М. Ковальова, О.А. Кочубей, Г.В. Демиденко, С.В. Потабенко.**
11. Спосіб лікування туберозного склерозу. Автори: **О.Я. Гречанина, Ю.Б. Гречанина, Л.В. Молодан, О.В. Васильєва.**
12. Спосіб діагностики мітохондріальної недостатності при онкологічних синдромах. Автори: **Ю.Б. Гречанина, Л.В. Молодан, О.В. Васильєва, Т.В. Горбач.**
13. Спосіб прогнозування атрофії зорового нерва у пацієнтів із гострими запальними захворюваннями орбіти. Автори: **П.А. Бездітко, Д.О. Зубкова, О.В. Зубков, О.В. Курінний.**
14. Спосіб вибору тактики лікування гострих запальних захворювань орбіти. Автори: **П.А. Бездітко, Д.О. Зубкова, В.М. Куцин.**
15. Спосіб оцінки ефективності антиоксидантної дії корвітину при лікуванні хворих на гострий інфаркт міокарда, що перебігає на тлі неалкогольного стеатогепатиту. Автори: **Л.В. Журавльова, В.М. Філоненко, О.І. Цівенко, М.М. Котовщикова, О.В. Лахно.**
16. Спосіб оцінки активності імунної системи працівників шкідливих виробництв. Автори: **О.М. Чернишова, С.І. Ткач, В.О. Коробчанський, О.Г. Мельник, О.М. Дрокіна, Е.М. Будянська.**
17. Спосіб терапевтичного впливу на аденокарциному Ерліха. Автори: **М.В. Красносельський, М.П. Дикий, А.М. Довбня, О.П. Медведєва.**
18. Спосіб лікування гострих лобітів у дітей. Автори: **Н.В. Давиденко, Ю.В. Пашенко, А.П. Саяпін, М.Х. Башкурова, С.І. Бєвз.**
19. Спосіб прогнозування інволюції перебігу туберкульозу легень. Автори: **М.М. Кутко, Д.О. Бутов, Г.Л. Степаненко, Н.М. Гульчук, Л.М. Процик, О.М. Старкова, Т.С. Бутова.**

Т.Г. Євтушенко, керівник служби інтелектуальної власності ХНМУ

НАУКОВИЙ ВІДДІЛ ПОВІДОМЛЯЄ:

З 3 по 26 жовтня в Україні відбудуться такі з'їзди, конгреси, симпозиуми та науково-практичні конференції:

1. V з'їзд медичних генетиків України (11-12 жовтня, м.Донецьк).
2. VI з'їзд стоматологів України (11-12 жовтня, м.Київ).
3. Міжнародний конгрес «Сучасні аспекти хірургії і онкології голови та шиї» (III освітній курс Міжнародної федерації товариств по пухлинам голови та шиї (IFHNOS) (1-3 жовтня, м.Київ).
4. VI конгрес наукового товариства патофізіологів України з міжнародною участю «Від фундаментальних досліджень до клінічної патофізіології» (3-5 жовтня, АР Крим, м.Сімферополь, м. Ялта).
5. IV Національний конгрес неврологів, психіатрів та наркологів України «Доказова медицина в неврології, психіатрії та наркології. Сьогодення й майбутнє» (3-5 жовтня, м. Харків).
6. XIV конгрес Світової Федерації Українських Лікарських Товариств (4-5 жовтня, м.Донецьк).
7. VIII конгрес педіатрів України «Проблеми соціальної і клінічної педіатрії» (9-11 жовтня, м. Київ).
8. II міжнародний конгрес з інфузійної терапії (25-26 жовтня, м.Львів).
9. Науковий симпозиум з міжнародною участю «Рослинні поліфеноли та неспецифічна резистентність організму людини» (4-5 жовтня, м. Одеса).
10. Науковий симпозиум з міжнародною участю «Репродуктивне здоров'я молоді» (25-26 жовтня, м.Чернівці).
11. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Структурно-організаційна перебудова дерматовенерологічної служби в умовах реформування системи охорони здоров'я в Україні» (3-4 жовтня, м. Чернівці).
12. Науково-практична конференція «Загальна практика – сімейна медицина: організація, сучасні стандарти діагностики, лікування та профілактики» (4-5 жовтня, м.Вінниця).
13. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Терапевтичні читання: сучасні аспекти діагностики та лікування захворювань внутрішніх органів», присвячена пам'яті академіка НАМН України Є.М. Нейка (4-5 жовтня, м.Івано-Франківськ).
14. Науково-практична конференція «Актуальні питання сучасної патоморфології» (4-5 жовтня, м.Київ).
15. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Сучасні підходи до терапії та реабілітації хворих з внутрішньою і професійною патологією» (4-5 жовтня, м.Запоріжжя).
16. Науково-практична конференція для лікарів-ендокринологів України з навчання хворих на цукровий діабет самоконтролю (4-5 жовтня, м. Свалєва).
17. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Хірургічне лікування ожиріння та супутніх метаболічних порушень» (4-5 жовтня, АР Крим, м.Судак).
18. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні проблеми ре-

- генеративної медицини» (4-5 жовтня, м.Київ).
19. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Медичні та соціальні проблеми профілактики дитячої сліпоты в рамках програми ВООЗ «Зір 2020» (4-5 жовтня, АР Крим, м.Севастополь).
20. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Клінічні випробування лікарських засобів в Україні» (4-5 жовтня, м.Київ).
21. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Рефлексотерапія в Україні: досвід та перспективи», присвячена пам'яті професора Є.Л. Мачерет (4-5 жовтня, м.Київ).
22. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні питання ультразвукової та функціональної діагностики в ангіології» (8-9 жовтня, м. Київ).
23. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Проблеми організації, управління, економіки і маркетингу санаторно-курортних послуг», присвячена 150-річчю курорту «Березівські мінеральні води» (10-11 жовтня, м. Київ).
24. Науково-практична конференція «Сучасний стан та проблеми інфекційної захворюваності в Україні» (читання, присвячені пам'яті академіка Л.В. Громашевського) (10-11 жовтня, м. Київ).
25. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Епілептіологія. Досягнення та перспективи розвитку» (11-12 жовтня, м. Ужгород).
26. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні проблеми гігієни та екології» (11-12 жовтня, м. Донецьк).
27. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Церебральна недостатність: морфогенез, нейропротекція та інтенсивна терапія» (11-12 жовтня, м. Запоріжжя).
28. Науково-практична конференція «Сучасні проблеми репродуктивної ендокринології» (11-12 жовтня, м. Київ).
29. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Досягнення нейрохірургії останнього десятиріччя» (11-12 жовтня, м. Київ).
30. Науково-практична конференція «Проблемні питання діагностики і лікування хвороб нирок» (11-12 жовтня, м. Луцьк).
31. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Лікування травм та захворювань верхньої кінцівки» (11-12 жовтня, м. Київ).
32. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Сучасні проблеми соціальної психіатрії та наркології в Україні у XXI столітті» (11-12 жовтня, м. Київ).
33. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Діагностика та лікування пізніх форм раку передміхурової залози, раку сечового міхура та раку нирки» (12 жовтня, м.Київ).
34. Науково-практична конференція «Актуальні питання виявлення і лікування алергічних захворювань» (16 жовтня, м. Вінниця).
35. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Стратегія і тактика боротьби з інфекційними захворюваннями, присвяче-

- на 125-річчю Державної установи «Інститут мікробіології та імунології ім. І.І.Мечникова НАМН України» (17-18 жовтня, м. Харків).
36. Науково-практична конференція «Мультидисциплінарний підхід – ключ до терапевтичної науки та практики» (18 жовтня, м. Харків).
37. Науково-практична конференція «Комплексні поточні рішення та досягнення сучасних цілей у профілактиці, діагностиці та лікуванні бронхіальної астми» (18 жовтня, м. Київ).
38. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Дитяча дерматологія: сучасні підходи до діагностики та лікування» (18-19 жовтня, м. Київ).
39. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні питання судово-медичної науки, освіти і практики» (18-19 жовтня, АР Крим, м. Сімферополь).
40. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Сучасні підходи до діагностики та лікування неходжкінських лімфом» (18-19 жовтня, м. Одеса).
41. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Новітні методи профілактики післяопераційних ускладнень» (18-19 жовтня, м. Одеса).
42. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Сучасні підходи до диспансеризації працюючих із джерелами іонізуючого випромінювання» (18-19 жовтня, м. Харків).
43. Науково-практична конференція «Медико-соціальні читання, присвячені пам'яті професора В.М.Пономаренка» (18-19 жовтня, м. Київ).
44. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Секрети судинної хірургії: новітні мініінвазивні технології діагностики і лікування атеросклеротичних та тромботичних уражень судин» (18-19 жовтня, м. Київ).
45. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Больові синдроми в медичній практиці» (18-19 жовтня, м. Київ).
46. Науково-практична конференція «Впровадження адаптованих міжнародних стандартів лікування в практику лікарів психіатрів, наркологів, невропатологів та медичних психологів» (24-25 жовтня, м. Київ).
47. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Інноваційні методи діагностики та лікування ревматичних захворювань» (25-26 жовтня, м. Київ).
48. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Прикарпатський хірургічний форум» (25-26 жовтня, м.Івано-Франківськ).
49. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні питання експериментальної, клінічної медицини та фармації» (25-26 жовтня м. Луганськ).
50. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Медичні стандарти – шлях до забезпечення якісної та ефективної загальнолікарської практики» (25-26 жовтня, м. Київ).
51. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні питання променевої діагностики в артрології» (25-26 жовтня, м. Луганськ).

ПОНИМЫ В АНАТОМИИ ЧЕЛОВЕКА

Из книги «Эпонимы в анатомии человека» под ред. проф. Н.А. Волошина

Articulatio tarsometatarsales – Лисфранков сугаст

Жак Лисфранк (Jacques Lisfranc de St. Martin) (1790-1847) – французский хирург и врач-гинеколог. Сын известного врача-практика, от которого приобрел свои первые познания по врачебному искусству. Медицину изучал в Лионе и Париже. С 1824 года – старший хирург, профессор. Первым провел операцию

по полной ампутации шейки матки. Похоронен на кладбище Монпарна.

Articulatio tarsi transversa – Шонаров сугаст

Француз Шонар (Francois Chopart) (1743-1795) – французский профессор хирургии, физиологии и патологии. Получал множество призов от Академии хирургии за свои работы.

ВЕЛИКИЕ УЧЕНЫЕ

ВЫДАЮЩИЙСЯ ВОСПИТАНИК ХАРЬКОВСКОЙ ВЫСШЕЙ МЕДИЦИНСКОЙ ШКОЛЫ

В мае исполнилось 100 лет со дня смерти Владимира Константиновича Высоковича – выдающегося украинского патолога, бактериолога, эпидемиолога.

Родился В.К.Высокович 28 января 1854 г. в Украине, в местечке Гайсин Подольской губернии (ныне Винницкая область). Окончив с золотой медалью гимназию, он в 1871 г. стал студентом-медиком Харьковского университета. На втором курсе твердо решил посвятить себя научной работе, для чего занялся углубленным изучением химии в лаборатории проф. Н.И. Бекетова, нормальной анатомии у проф. И.К. Вагнера и патологической анатомии у проф. В.П. Крылова. В 1876 г. выдержал ускоренный по случаю войны выпускной экзамен и два года прослужил в армии на Кавказе, в 1879 г. он стал помощником прозектора на кафедре патологической анатомии Харьковского университета. После защиты диссертации и двухлетней заграничной научной командировки доктор медицины В.К.Высокович предпринял попытку занять кафедру общей патологии в своей alma mater, но его бескомпромиссность в отстаивании рекомендаций по профилактике и лечению инфекционных заболеваний, которые он считал научно обоснованными и правильными, приводила иногда к конфликтам с властями и мешала его продвижению по службе. Дважды министр народного просвещения не утверждал В.К.Высоковича в должности заведующего кафедрой общей патологии, хотя совет профессоров избирал именно его. Тогда совет факультета дал ученому разрешение читать параллельный курс общей патологии для студентов III курса, который он успешно читал в течение девяти лет, одновременно будучи штатным прозектором на кафедре патологической анатомии. Кроме того, с 1889 по 1895 г. ученый возглавлял Бактериологический институт, созданный Харьковским медицинским обществом в 1887 г. Благодаря В.К.Высоковичу институт приобрел большой авторитет и снабжал вакцинами и сыворотками многие губернии. Когда ученый уезжал в Киев, Медицинское общество избрало его своим почетным членом. С 1895 г. и до конца жизни В.К.Высокович возглавлял кафедру патологической анатомии в университете св. Владимира в Киеве. Умер ученый 26 мая 1912 г.

В.К.Высоковичу принадлежит большой вклад в развитие не только отечественной, но и всемирной бактериологии и па-

тологии. В выдающейся работе о микробах, введенных в кровь (1886 г.), ученый первым доказал, что через 15–30 мин после попадания в кровь бактерии исчезают: их захватывают клетки сосудов, особенно в органах с замедленным кровотоком (селезенка, печень, легкие, костный мозг, лимфатические узлы). В оценке роли различных клеточных элементов В.К.Высокович расходился во взглядах с И.И. Мечниковым, который отдавал главную роль в механизме иммунитета лейкоцитам, тогда как Высокович считал, что в защите организма от патогенных микробов основное значение принадлежит клеткам эндотелия и соединительной ткани. Ознакомившись с работой Высоковича, Мечников уточнил свои представления. Работы И.И. Мечникова о фагоцитозе и В.К.Высоковича о захвате бактерий эндотелием сосудов были опубликованы в 80-х годах XIX века, они составили основу учения о ретикулоэндотелиальной системе. На Западе решающую роль в разработке этого учения ошибочно приписывают Л. Ашофу. Сам же Ашоф в 1922 г. признавал, что он только углубил и расширил это учение, созданное И.И. Мечниковым и его учениками.

В 1897 г. В.К.Высокович возглавил экспедицию в Индию для изучения чумной эпидемии и разработки мер борьбы с нею. Позднее правительство неоднократно использовало опыт ученого при появлении в пределах России чумы и холеры. В.К.Высокович впервые в мире провел профилактические прививки против брюшного тифа (1899 г.), принимал активное участие в первых в стране прививках против сибирской язвы и бешенства. Независимо от А. Вейксельбаума установил микробную этиологию цереброспинального менингита (1894 г.), доказал туберкулезный характер золотухи (1890 г.). Высказанные в работах В.К.Высоковича идеи во многом предвосхищали дальнейшее развитие научных направлений в патологии, эпидемиологии, бактериологии.

Где бы ни работал Владимир Константинович Высокович – в Харькове, Киеве, научных экспедициях – своей разносторонней плодотворной деятельностью он поддерживал честь учебного заведения, давшего своему воспитаннику прочные знания и путевку в науку, создавая высокий авторитет Харьковской высшей медицинской школы.

З.П. Петрова

ЭТО ИНТЕРЕСНО

ПРИСЯГА ВРАЧА

Торжественные обеты, клятвы, обещания являлись обязательным атрибутом в ритуале посвящения во врачи у большинства древнейших народов. При большом разнообразии форм все они имели сходные нравственные ориентиры и критерии должного поведения: врачи выражали благодарность богам за помощь в исполнении своего долга, учителям – за переданные знания и опыт, брали обязательства не причинять вред больному своими действиями, соблюдать врачебную тайну, признавать свои ошибки, следовать рекомендациям более опытных врачей.

Существовали и значительные различия. Так, например, клятва врачей Древней Индии содержала отказ лечить тех, кто находится при смерти, «кого ненавидит властитель или кто ненавидит властителя, кого ненавидит народ или кто ненавидит народ», а также преступников, больных низших каст и т.д. («Чарака Самхита», 1 тысячелетие до н.э.).

Наибольшую известность среди древних деонтологических обязательств получила так называемая «Клятва Гипократа», первая запись которой, по мнению историков медицины, относится к III в. до н.э. Она была принята древнегреческими врачами школ Герофила и Эрастрата. Впо-

следствии «Клятва Гипократа» была положена в основу «Факультетского обещания», которое давали выпускники медицинских факультетов университетов, создававшихся в Европе начиная с XII–XIII вв. Торжественное произнесение «Факультетского обещания» входило в ритуал празднеств, посвященных ежегодным выпускам врачей, подготовленных медицинскими факультетами Московского, Киевского, Казанского и других российских университетов. Всемирная медицинская ассоциация опубликовала «Женевскую декларацию», которая, по мнению ее составителей, должна была стать современным вариантом «Клятвы Гипократа».

«Я не позволю, чтобы религия, национализм, расизм, политика или социальное положение оказывали влияние на выполнение моего долга», — гласит одна из статей этой декларации, принятой в большинстве стран мира.

Присяга, которую не дают представители ни одной другой мирной специальности, подчеркивает уникальность деятельности врача. Профессия медика предполагает органичное сочетание гуманизма, высоких нравственных качеств и глубоких профессиональных знаний.

ТВОРЧЕСТВО СТУДЕНТОВ

Здравствуй, Харьков!

Прощайте летние деньки,
Друзья, подруги и враги,
Кого забыли невзначай,
А ты, наш Харьков, нас встречай!
И словно не было жары,
Веселых криков детворы,
Воды прохладной теплых брызг,
А им в ответ – и смех, и визг!
Словно во сне были свиданья
И тёплой ночи ожиданья.
Слова и песни, и признанья,
Увы – шепчу я, – до свидания.
Я мчусь к вершинам и к высотам,
Я открываю горизонты,
Я на коне: «иди и властвуй».
Здравствуй, учеба!
Харьков, здравствуй!

Татьяна Петренко

***

Помнишь прошлогодний листопад?
Шелестели под ногами листья.
Вечерело... Шли с тобой мы в Сад.
Шли с тобой не медленно, не быстро.

Фонари немые освещали путь,
Заливали спуск приятным светом,
Теплым, золотистым... Не вернуть
Этот миг, да вспомнился он летом.

Был там замечательный малыш...
Года два, пожалуй. Забавлялся –
Ему листьев по колено было, ишь!
Семенял он в них, счастливый, улыбался.

Ох уж эта детская улыбка!
Радость от открытий первых лет...
Мир прекрасен!
Взрослая ошибка –
Нам привычного как будто вовсе нет...

Альфия Акжигитова

СЛОВО ВЫПУСКНИКАМ

«Соднойстороны, мы рады, что долгий учебный путь завершен, но с другой – будет не хватать трудовых будней и строгих наставников. Огромное спасибо преподавателям И.В. Янишину, С.Ф. Запаре, А.А. Дмитриевой, Г.П. Рузину, Е.Н. Рябokonю и, конечно же, декану В.В. Никонову.

Лучшим профессиональным наставлением для нас стала фраза о том, что изготавливать зубной протез нужно по лунному календарю».

**Марианна Алексанян, Катя Бровченко,
Даша Горкунова, Юлия Короленко,** стоматфакультет

«Не верится, что шесть лет пролетели так быстро; не покидает чувство радости. Никогда не забудем преподавателя А.А. Белого, декана В.А. Ольховского. А после многократных сдач экзаменов навсегда в памяти останутся А.М. Дашук и В.Л. Гавенко».

**Виктория Синегубова,
Марина Гераскова,**
II медфакультет

«Беззаботная жизнь окончена, и теперь мы стоим на пороге взрослой жизни, что немного пугает. Но мы полны решимости и уверенности в своих знаниях».

Выпускники III медфакультета

«У меня двойное ощущение: шесть лет отданы не только учебе, но и общественной жизни университета. Жаль со всем этим прощаться».

Дмитрий Молотягин, I медфакультет

«Кроме образования, из Украины увезу красивую жену, любовь к стране и национальной кухне. А если серьезно, то в университете получил хорошие знания и понял, что хочу стать офтальмологом. У меня большие планы на будущее, хочу работать по специальности».

Редда Фадир (Марокко), V медфакультет

«Был очень счастлив, что поступил учиться в Харьковский национальный медицинский университет. Украина запомнилась мне прекрасной природой, национальной кухней, щедростью и душевной добротой людей, их умением всегда прийти на выручку. Хочется поблагодарить декана Д.И. Маракушина, проректора Д.В. Марковского и всех, кто помог мне стать врачом».

Малик Аль-Завахрах (Иордания), V медфакультет

ХРАМЫ И ЦЕРКВИ ХАРЬКОВА

ЦЕРКОВЬ АЛЕКСАНДРА НЕВСКОГО

Храм во имя святого князя Александра Невского на Сабуровой даче был построен в 1830 г. при Харьковских богоугодных заведениях (больница приказа призрения). Церковь сразу завоевала популярность среди прихожан, но из-за небольших размеров не могла вместить всех желающих. В 1904 г. из государственной казны было выделено 20 тыс. рублей на постройку нового здания храма. Проект выполнил архитектор М. Ловцов, который по традиции сам руководил строительством.

В 1907 г. строительство, отделка и роспись храма были завершены. В церкви возвели одноярусный резной иконостас, иконы которого были написаны на цинке. Украшала храм лепнина, поэтому он считался одним из самых изящных в городе.

После октябрьской революции в 1920 г. церковь была закрыта и использовалась под различные службы (клуб, больничный архив, агитпункт и др.). В 1990 г. храм был полностью восстановлен и вновь открыт для верующих. Скромным и в то же время изящным зданием харьковчане могут любоваться на территории больницы № 15, где находится и кафедра неврологии и психиатрии нашего университета.

Лидия Силаева

ГОЛОВНИЙ ІСПИТ У НИХ ПОПЕРЕДУ!

30 травня 2012 року в Харківському національному медичному університеті відбувся випуск вітчизняних та іноземних лікарів. Цей день відкриває перед випускниками медичного університету нову сторінку в їхньому життєвому літописі – розпочинається шлях у професійне життя.

Почесне право відкрити святкове зібрання було надано ректору університету професору Володимиру Лісовому. Він звернувся до випускників зі словами: «Перед вами широкий шлях. Хочеться вірити, що кожен досягне професійного успіху, здобуде багато славних перемог. Від вашої майстерності, знань, умінь залежатиме здоров'я людей. Саме цьому вчили вас викладачі університету. Прийміть найщиріші вітання, дорогі випускники, успіхів вам на професійній ниві!».

Сказати напутні слова випускникам Харківського медичного прийшли почесні гості: заступник голови Харківської обласної державної адміністрації, член Наглядової ради ХНМУ Ігор Шурма, Народний депутат України, член Наглядової ради ХНМУ Валерій Писаренко, заступник міського голови з питань охорони здоров'я та соціального захисту населення Світлана Горбунова-Рубан.

На адресу університету надійшли вітальні листи від Віце-прем'єр-міністра України – Міністра охорони здоров'я України Раїси Богатирьової, Міністра освіти, науки, молоді та спорту України Дмитра Табачника, членів Наглядової ради ХНМУ: президента Національної академії медичних наук України Андрія Сердюка, президента Національної академії педагогічних наук України Василя Кременя та депутатів Верховної Ради України Віктора Коржа й Дмитра Святаша.

Найбільш хвилюючим моментом стало вручення дипломів випускникам-відмінникам. Один за одним молоді люди піднімалися на сцену, дипломи їм вручали Володимир Лісовий, Валерій Писаренко та Ігор Шурма.

В урочистій обстановці молоді фахівці дали «Клятву лікаря», взявши на себе професійні й етичні зобов'язання, якими будуть керуватися у своїй лікарській діяльності.

Випускники отримали незабутнє свято багато в чому завдяки творчим колективам університету й гостям, що виступали на сцені з яскравими номерами.

ДОВІДКА

У 2012 р. в університеті випускається 777 студентів (762 фахівця, 13 бакалаврів і 2 магістри), із них 41 – відмінники.

Цього року залишають стіни університету 230 студентів факультетів із підготовки іноземних громадян (141 – випускники лікувального факультету, 39 – стоматологічного, 50 – англомовні), які повезуть дипломи Харківської вищої медичної школи в 23 країни світу.

ЮВІЛЯРИ

У вересні свій ювілей відзначають: професор кафедри внутрішньої медицини №3 **Леся Романівна Боброннікова**, доцент кафедри медичної та біоорганічної хімії **Валентина Миколаївна Петюніна**, доцент кафедри хірургії №1 **Ніна Федосіївна Мижирицька**, асистент кафедри стоматології дитячого віку, дитячої щелепно-лицевої хірургії та імплантології **Марина Миколаївна Плехова**, старший диспетчер деканату V факультету з підготовки іноземних студентів **Людмила Петрівна Сушко**, старший лаборант кафедри акушерства та гінекології **Віра Кузьмівна Сиротіна**, асистент кафедри гістології, цитології та ембріології **Юлія Василівна Покрачинська**, зав. відділу бібліотеки **Валентина Михайлівна Серпухова**, лаборант кафедри радіології та радіаційної медицини **Олена Петрівна Кобцева**, прибиральник службових приміщень **Лідія Стефанівна Шульчевська**, прибиральник службових приміщень гуртожитку №2 **Наталія Петрівна Колонтаєвська**, прибиральник службових приміщень господарчого відділу **Людмила Леонідівна Ткаченко**, професор кафедри пропедевтики педіатрії №2 **Анатолій Іванович Кожем'яка**, доцент кафедри педіатрії №2 **Віктор Миколайович Саратов**, асистент кафедри неврології **Володимир Іванович Сало**, асистент кафедри стоматології дитячого віку, дитячої щелепно-лицевої хірургії та імплантології **Сергій Федорович Запара**, асистент кафедри стоматології **Валерій Вікторович Олейнічук**, водій автотранспортних засобів служби з організації, експлуатації та ремонту автотранспорту **Віктор Миколайович Штельмахов**.

Шановні ювіляри!

Прийміть від колективу ХНМУ щирі вітання й побажання
міцного здоров'я, добробуту та стабільності, вірних друзів,
втілення в життя всіх благородних задумів та заповітних мрій!

Нехай у вашій оселі завжди панують любов,
щастя, злагода та сімейне благополуччя!

В ОБ'ЄКТИВЕ – ЕВРО-2012

Автори: Вера Вискова, Юрий Демьяненко и студенты-волонтеры

«Медичний університет»
Реєстраційне свідоцтво ХК № 193 від 29 червня 1994 р.
Засновник – Колектив Харківського національного
медичного університету.
Газета виходить один раз на місяць
Адреса редакції: 61022, Харків, пр. Леніна, 4.
Гол. корпус, 5 поверх, тел. 707-73-60
e-mail: redakt@kntmu.kharkov.ua
www.kntmu.kharkov.ua

Підписано до друку 20.09.2012. Формат 60 x 90/4.
Папір офсетний. Гарнітура Pragmatica. Друк офсетний.
Умов. друк. арк. 8. Обл.-вид. арк. 8,5.
Тираж 500 прим. Зам. №9/12.
Видання підготовлено та надруковано
у ТОВ ВПП «Контраст».
61166, м. Харків, пр. Леніна, 40,
т. (057) 719-49-13, 717-76-51

Реєстраційне свідоцтво ДК № 178 від 15.09.2000
За точність викладення фактів відповідальність несе
автор. Рукописи не рецензуємо й не повертаємо. Точка
зору авторів публікацій може не збігатися з позицією
редакції. Передрук лише з дозволу редакції газети.

Редактор В. Захаревич
Коректори М. Тарасенко, Є. Рубцова